

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
LRVkanceliarija@lr.lt

Nr. 50200 -

KOPIJA:

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai
info@enmin.lt

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO DIDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2702 1, 3, 4, 5, 8, 11 STRAIPSNIŲ IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

AB „Energijos skirstymo operatorius“ (toliau – Bendrovė) šiuo raštu teikia pastebėjimus dėl Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo Nr. XII-2702 1, 3, 4, 5, 8, 11 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) nuostatų, į kuriuos nebuvo atsižvelgta Įstatymo projekto derinimo metu, taip pat siūlymus dėl naujai atliktų pakeičių Įstatymo projekte. Bendrovės žiniomis, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija) yra parengusi ir pateikusi Lietuvos Respublikos Vyriausybei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo, kuriuo minėtas Įstatymo projektas teikiamas Lietuvos Respublikos Seimui, projektą¹

Dėl Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo (toliau – EVEDĮ) 3 straipsnio 1 dalies papildymo 4 punktu

Įstatymo projekto 2 straipsniu siūloma 3 straipsnio 1 dalį papildyti 4 punktu ir jį išdėstyti taip:

„4) energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo – priimant sprendimus dėl energijos perdavimo ar skirstymo tinklų ar sistemų planavimo ir finansavimo, pirmenybė teikiama energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonėms, mažinančioms paklausą, jeigu jos yra ekonomiškai efektyvesnės, nei atitinkami su pasiūla susiję sprendimai.“

Siūloma EVEDĮ 3 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostata siekiama į Lietuvos nacionalinę teisę perkelti 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos (ES) 2018/2002 (toliau – Direktyva 2018/2002) preambulės 2 punkte įtvirtintą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ principą (angl. *energy efficiency first principle*).

Bendrovės vertinimu, Įstatymo projekte siūlomas šio principo turinys neatitinka Direktyvos 2018/2002 preambulės 2 punkte išdėstytos šio principo esmės, t. y. principo apibrėžimas papildytas reikalavimu, kad energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės (kurioms teikiama pirmenybė) *turi būti mažinančios paklausą*, nors Direktyvos 2018/2002 preambulės 2 punkte tokio reikalavimo nėra. Be to, siūlomas principo apibrėžimas sukelia papildomų klausimų: *nėra aišku, kokią (kieno) paklausą* energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės turi mažinti, taip pat

¹ Registracijos data ir numeris Teisės aktų registre: 2020-02-12 Nr. 20-1727.

Klientų aptarnavimas

Klientų aptarnavimo tel. 1852 arba 8 697 61 852*
Nemokama elektros sutrikimų linija 1852
Nemokama dujų tiekimo sutrikimo linija 1804
Svetainė www.eso.lt

*ilgasis numeris apmokestinamas pagal kliento ryšio operatoriaus plano įkainius

Įmonės rekvizitai

AB „Energijos skirstymo operatorius“
Aguonų g. 24, 03212 Vilnius, Lietuva
El. p. info@eso.lt
Juridinio asmens kodas 304151376
PVM mokėtojo kodas LT100009860612
Registru tvarkytojas VĮ Registru Centras
E. pristatymas 304151376

neaiškus termino „atitinkami su pasiūla susiję sprendimai“ turinys, o šios sąvokos EVEDĮ nėra paaiškinamos/ detalizuojamos.

Bendrovės įsitikinimu, atsižvelgiant į tai, kad *energijos vartojimo efektyvumo didinimo principai yra pamatinės nuostatos, kuriomis grindžiamas energijos vartojimo efektyvumo didinimo teisinis reguliavimas ir įgyvendinimas, svarbu, kad šios pamatinės nuostatos būtų suformuluotos aiškiai ir tiksliai.* Dėl šios priežasties Bendrovė siūlo, apibrėžiant energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principą, naudoti Direktyvos 2018/2002 preambulės 2 punkte išdėstytą principo formuluotę, atsisakant tokių energijos vartojimo efektyvumo didinimo kontekste neaiškių terminų kaip „paklausa“ ar „atitinkami su pasiūla susiję sprendimai“.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Bendrovė siūlo Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatą išdėstyti taip:

„4) energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo – priimant sprendimus dėl energijos perdavimo ar skirstymo tinklų ar sistemų planavimo ir finansavimo, pirmenybė teikiama **toms** energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonėms, ~~mažinančioms paklausą, jeigu jos kurios~~ yra ekonomiškai efektyvesnės, ~~nei atitinkami su pasiūla susiję sprendimai.~~“

Tuo atveju, jei būtų neatsižvelgta į minėtą Bendrovės siūlymą, siekiant teisinio tikrumo ir taikymo aiškumo, manome, kad tikslinga būtų EVEDĮ apibrėžti sąvokų „paklausa“ ir „pasiūla“ turinį, taip pat paaiškinti, kodėl Įstatymo projekte siūlomas toks energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principo apibrėžimas.

Dėl EVEDĮ 7 straipsnio 7 dalies pakeitimo

Vadovaujantis EVEDĮ 7 straipsnio 6 dalimi, energetikos įmonės privalo sutaupyti susitarimuose dėl energijos sutaupymo nustatytus energijos kiekius diegdamos ekonomiškai pagrįstas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones galutinės energijos vartotojų objektuose (patalpose, įrenginiuose, transporto objektuose ir pan.). Pagal minėto straipsnio 7 dalį *energetikos įmonių investicijos*, susijusios su susitarimuose nustatytų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių diegimu galutinės energijos vartotojų objektuose, *nėra pripažįstamos pagrįstomis valstybės reguliuojamoms kainoms peržiūrėti.*

Pažymėtina, kad, esant tokiam teisiniui reguliavimui, energetikos įmonėms dažnu atveju yra sudėtinga pasiūlyti tinkamą galutinio vartotojo objekte diegtiną energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonę, kadangi priemone pasiekiami energijos vartojimo sutaupymai per priemonės galiojimo trukmę ne visada gali atpirti į priemonę investuotus kaštus, o kitų, alternatyvių, ekonomiškai atsiperkančių ir vartotojui priimtinių priemonių dažnu atveju nėra. Bendrovės nuomone, svarbu sudaryti sąlygas ir skatinti energijos vartojimo efektyvumo energetikos įmonių investicijas, orientuotas į energijos vartojimo efektyvumo didinimą.

Pažymėtina, kad Bendrovė, teikdama pastabas Įstatymo projektui, siūlė Energetikos ministerijai Įstatymo projektą papildyti nuostatomis, kurios įgalintų Bendrovę pasiūlyti galutiniams energijos vartotojams patrauklias energijos vartojimo efektyvumo priemones, t. y. EVEDĮ 7 straipsnio 7 dalyje numatyti galimybę peržiūrėti valstybės reguliuojamas kainas, jei diegiamomis priemonėmis sutaupyta energija per priemonių galiojimo trukmę atperka ne mažiau kaip 50% investicijų į tokias priemones.

Bendrovė investuoja į išmaniųjų skaitiklių priemonę, kuri atveria galimybę sekti savo elektros suvartojimą ir tendencijas detaliau: galima matyti duomenis, atnaujinamus valandiniais intervalais, jų analizę ir palyginimą su praėjusiais laikotarpiais. Ši priemonė daro įtaką galutinio vartotojo energijos vartojimo įpročiams, skatinant sąmoningumą efektyvumą. Visgi tokio pobūdžio

priemonės, nors atliepdamos energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principą, nebūtų diegiamos / taikomos / kuriamos Tinkle, laikantis tik EVEDĮ kuriamų sąlygų, kurios neprisideda prie minėto principo skatinimo.

Siekiant spręsti minėtas problemas tikslinga pakeisti EVEDĮ 7 straipsnio 7 dalį, numatant galimybę peržiūrėti valstybės reguliuojamas kainas, jei galutinio energijos vartotojo objekte diegiamomis priemonėmis sutaupyta energija per priemonių galiojimo trukmę atperka ne mažiau kaip 50% investicijų į tokias priemones, t. y. minėtą straipsnio dalį siūlytina išdėstyti taip:

„7. Energetikos įmonių investicijos, susijusios su susitarimuose nustatytų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių diegimu galutinės energijos vartotojų objektuose, kaip nurodyta šio straipsnio 6 dalyje, yra pripažįstamos pagrįstomis valstybės reguliuojamoms kainoms peržiūrėti, **jei diegiamomis priemonėmis sutaupyta energija per priemonių galiojimo trukmę atperka ne mažiau kaip 50% investicijų į tokias priemones.** Apskaitą, susijusią su energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių diegimu, energetikos įmonės privalo tvarkyti atskirai nuo reguliuojamos veiklos apskaitos.“

Nors Energetikos ministerija neatsižvelgė į Bendrovės pasiūlymą pakeisti EVEDĮ 7 straipsnio 7 dalį, nurodydama, jog pasiūlymas nesusijęs su Įstatymo pakeitimais, kuriais siekiama įgyvendinti Direktyvą 2018/2002, Bendrovė mano, kad į jos siūlymą turėtų būti atsižvelgta, kadangi siūlomu pokyčiu būtų sudaromos sąlygos įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principą ir tokiu būdu būtų prisidėta prie Direktyvos bei EVEDĮ keliamų tikslų – taupyti energiją, įgyvendinimo.

Paslaugų tarnybos direktorius

Renaldas Radvila